

PRAMĚŇ

MESAČNÍK MICHALOVSKO - KOŠICKEJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

Už druhý rok je pravoslávny kalendárny cyklus totožný s kalendárom západných kresťanov a občianskym kalendárom. Táto skutočnosť dala všetkým pocítiť viditeľnú jednotu všetkých kresťanov, vrátane spoluobčanov bez vyznania, ktorí sú v Českej republike vo väčšine. No aj tak kalendárna zhoda nijako neovplyvnila prežívanie veľkonočných sviatkov. Táto vzácna dejinná okolnosť nikoho neurobila viac, ani menej, pravoslávny, či inoslávny.

Pascha Christova dáva pravoslávny veriacim každý rok skutočne precítiť hlbokú duchovnosť bohoslužieb, ktorých podoba sa utvárala v prvokresťanskej Cirkvi a u nás sa dochovala vďaka cyrilometodskému odkazu až do súčasnosti. Spolu s touto hlbokou duchovnosťou bohoslužieb sa zachovali bezo zmeny i zásady viery vyjadrené všetkými kresťanmi sveta na ekumenických (všeobecných) snemoch prvého tisícročia. Pravoslávni veria takisto, ako verila apoštolská Cirkev, v Božiu Trojicu. Veria v Isusa Christa ako pravého Boha i pravého

ctihodných a ostatných svätcov. Jedinou hlavou Cirkvi je Isus Kristus, a nikto iný ani na zemi, ani na nebi. Vonkajšia cirkevná organizácia vychádza zo starokresťanských princípov a vonkajšej podoby usporiadania utvorenej v Rímskej ríši, zvlášť potom v jej východnej časti. Dnes preto tvoria Pravoslávnu Cirkev vo svete samostatné patriarcháty, arcibiskupstvá a metropólie, z ktorých najmladšou je naša Pravoslávna Cirkev v českých krajinách a na Slovensku. Všetky pravoslávne cirkvi na svete spája jedna viera, spoločne zachovávajú pravidlá života

SLOVO METROPOLITU - PASCHÁLNY KALENDÁR

človeka a oslavujú Matku Božiu - Presvätú Bohorodičku, svätých mučeníkov,

v Cirkvi a podobu bohoslužieb.

Jednotné slávenie Veľkej Noci bolo ustanovené na začiatku štvrtého storočia podľa rímskeho tzv. juliánskeho kalendára. Keďže sa jedná o pohyblivé sviatky, ich presný dátum dostal za úlohu určovať a oznamovať všetkým kresťanom na celom svete Alexandrijský patriarchát, v tom čase totiž medzi jeho veriacimi bolo najviac učencov. Alexandrijský patriarchát dodnes plní túto úlohu. Všetci pravoslávni kresťania sa preto riadia podľa alexandrijského výpočtu termínu slávenia Paschy. Výnimočne mohli mať niektorí pravoslávni konvertiti 20. stor. na Západe veľkonočné sviatky s ostatnými kresťanmi a občanmi vo svojej krajine. Táto výnimka mala a má iba dočasný charakter.

Keď získala naša miestna pravoslávna Cirkev pred 60-timi rokmi samostatnosť, stalo sa tak za predpokladu, že všetky farnosti v Čechách, na Morave, v Sliezske i na Slovensku zo západného paschálneho cyklu prejdú na pravoslávnu pascháliu. Posvätný synod Ruskej Pravoslávnej Cirkvi o

tomto rozhodol: „Ponechávajúc Českej Pravoslávnej Cirkvi jej vlastné formy cirkevného života, Posvätný synod Ruskej Pravoslávnej Cirkvi vyslovuje žiadosť, aby namiesto prijatej západnej paschálie bola prijatá paschália východná, ktorej sa neochvejne pridrižiava Ruská Pravoslávna Cirkev“ (Rozhodnutie Posv. Synodu č.40 zo dňa 14. januára 1946).

Ešte v r. 1946 Synod doplnil toto uznesenie synodálnym príkazom metropolitovi Jelverferijovi: „V blízkej budúcnosti prejsť k východnej paschálii“ (Rozh. č. 1796 z 27.12. 1946). Pre našu autokefálnu Cirkev nikdy neexistovala výnimka termínu veľkonočných sviatkov. Jednotná Pascha Christova totiž vytvára pevné duchovné spoločenstvo so všetkými pravoslávny kresťanmi na celom svete.

Náš prvý metropolita, vладыka Jelverferij, o tom v r. 1947 napísal: „Najväčší kresťanský sviatok svetlého Christovho vzkriesenia, skutočne „Sviatok sviatkov a slávnosť slávnosť“ (Paschálny kánon, 8. pieseň), oddávna slávia všetky verné dieťky Sv. Pravoslávnej Cirkvi v rovnakom čase;

pokračovanie na str. 2.

Zostúpil Blahodatný oheň

Aj tohto roku nás požehnal Hospodin Boh zostúpením Blahodatného ohňa v Chráme Vzkriesenia Christovho v Jeruzaleme. Vo veľkú sobotu, o 13: 15 hod. nášho času, tisíce pútnikov bolo svedkami tejto nezvyčajnej udalosti.

Podľa už stáročnej obyčaje vstúpil patriarcha jeruzalemský Teofil III. do kaplnky nad Hospodinovým hrobom, len v jednoduchej bielej šate s dvoma zväzkami nezažatých sviec. Kaplnka tak, ako aj patriarcha, boli prv prehladané izraelskou políciou, aby bolo vylúčené podozrenie ukrytého zdroja ohňa. Po chvíli hierarcha vyšiel z kaplnky, a zväzky sviec v jeho rukách horeli jasným plameňom. Chrám Christovho zmŕtvychvstania sa zrazu naplnil hlaholom zvonov a radostnými výkrikmi pútnikov.

Patriarcha Teofil III. odovzdal Sv. oheň najprv predstaviteľom predchalcedonských cirkví (koptskej, sýrskej a arménskej). V krátkom čase sa celý chrám ponoril do jasných plameňov ohňa, ktorý v prvých minútach vôbec nepáli.

Prvé zmienky o tomto zázraku pochádzajú zo 4 stor., hoci sv. Ján Damaský i sv. Gregor Nisský píše o tom, že po Christovom zmŕtvychvstani sv. oheň videl už sv. apoštol Peter. Udalosť schádzania Blahodatného ohňa je jednou z najstarších kresťanských slávností, ktorá sa rok čo rok slávi už vyše 1600 rokov na tom istom mieste. V 12. stor. sa križiaci neúspešne pokúsili „prebrať“ tento zázrak a v 16. stor. zas Arméni podplatili tureckých vládcov, aby bol pravoslávny zabránený vstup do chrámu – vtedy oheň zostúpil na ruky pravoslávneho patriarchu Sofronija IV., ktorý s veriacimi stál pred dverami chrámu. O tom do dnes svedčí jeden zo stĺpov na nádvorí chrámu.

dokončenie zo str. 1.

súčasne ukončujú veľký pôst a v svetlú paschálnu noc všetci jednomyselne, jedným srdcom a ústami slávnostne oslavujú vzkrieseného Christa, Darcu života“.

Svätí apoštoli a svätí otcovia všeobecných a miestnych snemov určili, aby prvá nedeľa po jarnej rovnodennosti a po splne mesiaca bola pre všetkých jednotným dňom svätej Paschy a prisne zakázali „odlišovať sa“, tzn. oddeľovať sa od všetkých pravoslávnych cirkví a svätých Paschu pred jarou rovnodennosťou.

To bolo takisto ustanovené na I. všeobecnom sneme a potvrdené na miestnom sneme v Antiochii (pravidlo 1). Veľký otec Cirkví, sv. Ján Zlatoústý, v tom dokonca vidí Božie ustanovenie. V jednej zo svojich kázní hovorí: „...Viac než 300 otcov, zhromaždených v zemi Bithinskej (tzn. v Nicei na Prvom všeob. sneme), ustanovilo, aby sviatok Paschy konali kresťania všetci zhodne. Mohli sa títo muži, ktorí nezradili vieru v tak ťažkej dobe, pretvarovať v ustanovení určitých dní pôstu a Paschy? Ak je Christos tam, kde sú dvaja alebo traja, o to skôr by bol a rozhodol tam, kde bolo viac než 300 ľudí“ (Reč 3. proti Židom).

Na základe týchto apoštolských a otcovských ustanovení Svätá Pravoslávna Cirkev vo všetkých krajoch sveta svätých Paschu podľa tzv. východnej paschálie, ktorá stanoví deň Paschy na prvú nedeľu po jarnej rovnodennosti. Takto svätia Paschu vo všetkých východných pravoslávnych patriarchátoch i vo svätom meste Jeruzaleme, pri svätom hrobe Hospodinovom, v najstarších cirkvách antiochijskej, alexandrijskej a carihradskej, vo všetkých pravoslávnych slovanských krajinách, v celom Grécku, v pravoslávnom Rumunsku a všade, kde sú pravoslávni“.

Argumenty metropolitu Jelevferija, zdôvodňujúce slávenie Paschy s celým pravoslávnym svetom, majú stálu platnosť. Viedli taktiež k snemovému uzneseniu pred 12-timi rokmi (v r. 1999) vo Vilémove, ktoré vyzvalo všetkých duchovných, aby viedli naše cirkevné obce ku konečnému zjednoteniu cirkevného kalendára podľa

pokynov Alexandrijského patriarchátu.

Toto uznesenie podporili obaja, už zosnulí, metropolitni - vladyka Dorotej i vladyka Nikolaj. Veľmi zásadné prehlásenie na sneme urobil okružný protopresbyter, ThDr. Ján Křivka z Františkových Lázní: „Když nám to (svätenie Paschy) vladyka nařídí, budeme toto rozhodnutí respektovat“.

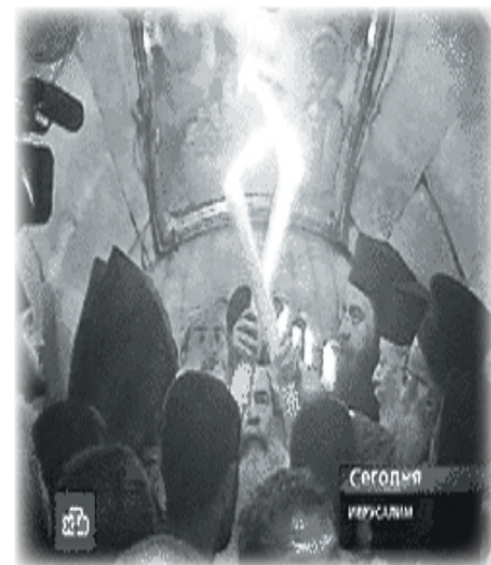
Po desaťročí pastierskej práce sa môžeme tešiť z toho, že vo všetkých našich katedrálach chrámoch v Prahe, Olomouci, Brne, Prešove, Michalovciach a Košiciach slávime Veľkonočné sviatky v rovnakom čase, ako ich slávia pravoslávni v Jeruzaleme, Konštantínopole, Londýne, New Yorku, či Kyjeve.

V Pražskej pravoslávnej eparchii bolo za posledných desať rokov zriadených 8 nových cirkevných obcí - všetky s pravoslávnou Paschou. Ostalo už len niekoľko farností s občianskou Veľkou nocou. Vo väčšine z nich sa však paschálne pokrmy svätia aj podľa pravoslávneho kalendára.

Verím a teším sa, že v budúcom roku nezostane ani jedna naša cirkevná obec bez duchovného a liturgického spoločenstva so svojou katedrálou a pravoslávnymi bratmi a sestrami na celom svete.

metropolita Kryštof

(publikované v Hlas Pravoslavi IV/2011)

Paschálne sviatky v košickej katedrále

Veľký Štvrtok a Čin umývania nôh

Veľký Štvrtok je dňom ustanovenia Eucharistie na Tajomnej Večeri, kedy Christos požehnal chlieb slovami „Toto je moje Telo...“ a víno „Toto je moja Krv...“ Na znak pokory a kenózy (se-

bazaprenia) umyl Christos Svojim učeníkom nohy.

Z tohto dôvodu je Čin umovenia noh (umývania nôh) súčasťou bohoslužobnej tradície Pravoslávnej Cirkvi.

Pri tejto príležitosti vladyka JURAJ, arcibiskup michalovsko - košický, slúžil na Veľký Štvrtok liturgiu s Činom umovenia noh v katedrálach priestoroch v Košiciach spolu s duchovenstvom katedrály.

PRAVOSLÁVNÁ CIRKEV ZALOŽENÁ V 33 ROKU

Pravoslávna Cirkev je orthodoxná, ale nie je Židovská. Je katolícka, ale nie Rímska. Je evanjelická, ale nie Protestantická. Nie je jedna z denominácií, ale je preddenominačná. Verí, učí, zachováva, bráni a umiera za vieru apoštolov od dňa Päťdesiatnice spred 2000 rokov.

Paschálny Pondelok v Košiciach

Vo Veľký Pondelok sme v katedrálnej priestoroch privítali vladyku JURAJA, arcibiskupa michalovsko - košického, ktorý slúžil archijerejskú liturgiu spoločne s duchovenstvom katedrály. Takisto náš chrám navštívil aj otec archimandrita Serafim, sestra Julianija a otec diakon Peter Ljach s matuškou.

Vladyka Juraj v homílii zvýraznil prepojenie ľudského martýria s Christovým utrpením a súčasne Jeho zmŕtvychvstaním. Poukázal na dôležitosť martýria pre kresťanské svedectvo viery, pretože dnes sme sviatkovali aj pamiatku sv. veľkomučeníka Juraja, pobidonoscu a čudotvorcu.

Vladyka zdôraznil, že každá obeta, aj tá najmenšia, ktorú kresťan prináša v mene Christovom, je reálnou účasťou na Christovom utrpení a súčasne aj na Jeho oslávení.

Radostná Kvetná nedeľa v Zemplínskej Širokej

V radosti, ktorá zavládla v Jeruzaleme pred dvetisíc rokmi, keď Christos vstupoval jeho bránami, aj my sme oslávili tohtoročnú Kvetnú nedeľu.

O to radostnejšia bola atmosféra tejto nedele, keďže sme do spoločenstva Cirkvi cez tajnu krstu a myropomazania prijali dvoch nových členov, ktorí sa v ročnom katechumenáte pripravovali k zjednoteniu s Pravoslávnu Cirkvou - Bianku (7) a Martina (43).

Aj táto udalosť bola pre našu farnosť a veriacich, ktorí sa v krásnom počte zúčastnili iniciačných obradov našich dvoch nových súputníkov vo viere, veľkým a posilňujúcim svedectvom toho, že Christos aj dnes vstupuje do srdca ľudí, mení ich životy a Pravoslávie ešte stále dokáže oslovovať hľadajúcich a plnohodnotne naplniť ich život.

Nech Hospodin Boh Svojou hojnou milosťou a požehnaním pomáha našim novým spolubratom, aj každému jednému z nás - Na mnohaja i blahaja lita.

Kvetná nedeľa v Košiciach

Slávnostný príchod Isusa Christa do Jeruzalema je liturgickým obsahom tejto nedele. Sv. evanjelista Ján vysvetľuje okolnosti, ktoré viedli obyvateľov Jeruzalema k tomu, že slávnostným prevolávaním „Hosanna, Synu Dávidov“ oslavovali Christa pri Jeho príchode do hlavného mesta Judska.

Vzkriesenie Lazara v neďalekej Betánii, bolo tou bezprostrednou príčinou, ktorá spôsobila túto oslavu Christa ako Mesiáša. Pri tomto príchode Izrael dôstojným spôsobom privítal svojho Kráľa - Mesiáša.

Aj teraz sa presvedčame, že človek očakáva zázraky - uverí vtedy, keď sa dejú neobyčajné veci.

Prečo je tomu tak? Človek veľmi slabó cíti Božiu prítomnosť v tomto svete, preto ho dokáže fascinovať všetko neobyčajné. Avšak, tak ako Jeruzalemčania rýchlo „vytriezveli“ zo zázraku, aj dnešní ľudia sú zapálení pre vieru iba na určitý okamih.

Z tohto dôvodu je pre nás dôležité budovať trvalý vzťah k Bohu cez Jeho Syna, Isusa Christa, nášho Spasiteľa. Tieto myšlienky zazneli v homílii vladyku JURAJA, arcibiskupa michalovsko - košického, ktorý slúžil liturgiu s duchovenstvom katedrálneho chrámu v Košiciach.

Začiatky kresťanstva na Slovensku

Nikto, kto nie je od Boha povolaný, nemá dar apoštolskej postupnosti, nemôže byť skutočným a verným služobníkom Cirkvi. Dar služby je daný jedine Cirkvi a realizuje sa jedine v jej prostredí. Takou, svätou, apoštolskou a sobornou Cirkvou je aj naša Cirkev, ktorá začala pôsobiť na našom historickom území (Čiech, Moravy a Slovenska) vďaka Bohom povolaným a vyslaným ľuďom, sv. bratom - Cyrilovi a Metodovi. ...Pravdou však je, že ich úspešná misijná práca sa stretla na tomto území s mnohými prekážkami, ktoré jej stajali nepriatelia našich národov a rodiacej sa slovenskej Pravoslávnej Cirkvi. Ich zámerom nebolo len to, aby zničili toto veľké a Bohom požehnané dielo, ale aby naše národy dostali do sféry svojho vplyvu: duchovného, národnostného, politického a hospodárskeho. A tento boj neprestal dodnes.

Po smrti sv. Cyrila a Metoda likvidovali nimi založenú teologickú školu, biskupstvá, cirkevné obce, násilím vyhnaní učeníkov sv. Cyrila a Metoda za hranice V. Moravy, až nakoniec, skrze štátnu moc, odňali jej právo na akúkoľvek existenciu. Hoci ich správanie sa nebolo kresťanské a spravodlivé, dodnes sa za to nikto neospravedlnil a tak zostalo iba na dobrotivom Bohu, či túto Cirkev vzkriesi k novému životu a s ňou aj náš ľud." (Zostavil Pružinský, Š.: "Tvoji kňazi Hospodine, Bože, nech sa odejú spásou...", Prešov 2010).

Pravoslávie na východnom Slovensku a Podkarpatskej Rusi vzniklo pred krsténím Rusi v r. 988. Aj tu prichádzali žiaci sv. Cyrila a Metoda. Prichádzali tu aj misionári zo susedného Bulharska, ktorí tu upevňovali Pravoslávie. Bol tu rozšírený mníšsky život. Pravoslávie, alebo stará viera, sa hlboko vryla do života miestneho obyvateľstva a prežila tu kruté nájazdy Maďarov od r. 896, až do tureckých nájazdov v r. 1526, kedy sa likvidovali a vypaľovali dediny, chrámy a monastiere.

Východné Slovensko aj Podkarpatská Rus sa stali medzníkom západných, latinských a východných, byzantských náboženských vplyvov.

Ich zápas sa odohrával už v dobe pôsobenia sv. Cyrila a Metoda na území Veľkej Moravy. Latinské náboženstvo tu začalo prenikať medzi pravoslávnych, cyrilometodských vyznávačov, ktorí zostávali verní svojej východnej pravoslávnej Cirkvi aj cez násilnú úniu až dodnes.

Poznáme tu biskupov Jána, Bazila a z veriacich šľachtica Teodora Koriatoviča /1353 - 1414/, kráľa Mateja Korvína, ktorý miloval východnú Cirkev a ochraňoval pravoslávnych veriacich od prenasledovania zo strany západných latiníkov, aj kráľ Vladislav II., sa ich zastával, aby sa nebránilo pravoslávny v ich obrade.

Po smrti T. Koriatoviča pravoslávni veriaci stratili náboženskú slobodu a boli vydaní napospas malých a veľkých feudálnych

pánov. Takýto postup feudálnych pánov s latinským vierovyznaním zaznamenala aj vizitácia mukačevského biskupa M. M. Olšavského v r. 1750-1751. Pravoslávni tu boli prenasledovaní od kalvínov, aj od latiníkov. Katolíci tu prenasledovali a mučili pravoslávnych viac ako uhorskí kalvíni. Veľmi ťažkým vývojom prešli pravoslávni biskupi, duchovní a veriaci, cez vyhnanie žiakov sv. Cyrila a Metoda, až do dnešných dní.

„S usadením valašského, rumunského a rusínskeho obyvateľstva sa v tomto kraji trvalo udomácnilo grécko - byzantské náboženstvo so staroslovjanským bohoslužobným jazykom, ktorého kodifikátormi boli misionári Konštantín a Metod, teda Pravoslávie" (Uličný: Dejiny osídlenia Užskej župy, Prešov 1995). To neboli uniati - gréckokatolíci, ale pravoslávni veriaci.

Za kráľa Ludvíka I. v r. 1350, z nespokojnosti, ktorú mohli spôsobiť vtedajšie miestne náboženské pomery, opúšťa Uhorsko pod vedením vojvodu Bohdana veľkého množstvo „Valachov", pravoslávnych, tj. gréckych nezjednotených. Bolo to po Rozhanovskej bitke, po ktorej kráľ Róbert Anjou nasadil tvrdé opatrenia proti pravoslávny veriacim. Po Rozhanovskej bitke v r. 1312 sa latinizácia v Uhorsku rozbehla rýchlymi krokmi dopredu. Viedla ju neapolská dynastia Anjou - Rím premohol v Uhorsku Byzanciu.

Do Uhorska prišli „chmáry latinských mníchov a dane sú im najkrajšie zeme. Tak prišli do Uhorska, počnúc Benediktínmi až po Jezuitov, vyše 18 druhov latinských reholí. Všetci latinskej viery a obradov.

Všetci boli agentmi pápežskej politiky v Uhorsku. Všetci búrali slovanskú vieru východného obradu - Pravoslávie. Mali tu vplyv všade a na všetko. Dostali zeme po celom Uhorsku a na Zakarpatsku, na zakladanie a vedenie svojich kláštorov". Latinské duchovenstvo mohlo brať pravoslávny duchovenstvu všetko - od veriacich po majetky.

Historici píšú, že spravodlivým kráľom tu bol Matej Korvín, ktorý prikázal latinským Leleským mníchom vrátiť pravoslávny Mukačevskému monastieru zabrané od nich dediny Bobovišče a Lavku, ktoré od nich latinskí Leleski mníši zabrali. Tieto im daroval knieža Teodor Koriatovič (Vlasovskij, I.: Naris istorii ukrajinskoj Pravoslavnoj Cerkvi III., Kijev 1998).

Knieža Teodor Koriatovič v r. 1360 rozšíril a obdaril majetkami monastier sv. Nikolaja v Mukačeve a patriarcha carhradský Anton IV. v r. 1391 založil monastier hrušovský a sv. archanjela Michala v Marmaroši.

Neskôr, ešte ľstivejším spôsobom, cez nanútenú a násilnú úniu, sa bojovalo proti Pravoslávii a bránilo sa veriacim k návratu k cyrilometodskej tradícii. S následkami tohto boja tu Pravoslávna Cirkev zápasí dodnes.

Prot. ThDr. Štefan Horkaj

Chirotesia a diakonská chirotonia v Užhorode

V sobotu, 9. 4. 2011, vladyka Juraj, arcibiskup michalovsko - košický, vykonal v chráme sv. Cyrila a Metoda pri Užhorodskej ukrajinskej bohosloveckej akadémii sv. Cyrila a Metoda v Užhorode, chirotesiu čteca a hypodiakona nad bohoslovcem Petrom Ljachom. Následne sa vladyka zúčastnil mníšskeho postrihu ďalšieho študenta Akadémie, brata Ihora Bohdana.

Na druhý deň, v 5. veľkopôstnú nedeľu, vladyka Juraj, s požehnaním Jeho Blaženosti Vladimíra, metropolitu kyjevského a celej Ukrajiny, udelil hypodiakonovi Petrovi diakonské svätenie.

Slávnostnú svätú liturgiu spolu s našim arcibiskupom slúžili okrem iných duchovných - o. archimandrita Viktor Beď, profesor a rektor Akadémie, ktorej je vladyka Juraj absolventom a o. mitr. prot. Peter Ljach st., otec nového diakona.

Božiu milosť svätencovi vyprosova-

la aj jeho manželka, diakonisa Tatiana Ljach a jeho najbližšia rodina.

Otec diakon Peter, Rusín z Podkarpatskej oblasti Ukrajiny, sa bude v nasledujúcich mesiacoch pripravovať na kňazskú službu v Michalovsko - košickej eparchii.

Pravoslávna Cirkev, ako jediná Cirkev Christova, má vo veľkej úcte svätých. Uctieваме ich z toho dôvodu, že vo svojom živote sa snažili naplniť Christovo Evanjelium. Ich životná cesta tu v tomto svete znamenala dosiahnutie zbožštenia, do ktorého procesu je zapojené aj telo. Z tohto dôvodu sme svedkami toho, že aj ich telo je Bohom oslávené, pretože ich ostatky zostávajú aj po oddelení duše neporušené.

Boh miluje každého človeka, aj hriešnika, ale oslávi iba toho, kto sa s Ním snaží žiť v jednote. Takými sú svätí, ktorých zobrazujeme aj na ikonách.

tých má svoj systém a štruktúru, v ktorej na vrchole pyramídy stojí Deva Mária. Ona po Christovi nasleduje ako prvá zo svätých, potom sv. Ján Krstiteľ a ďalší.

Bohorodička, Deva Mária, je na prvom mieste medzi svätými z toho dôvodu, že nám porodila Spasiteľa sveta. Stala sa Matkou Bohočloveka Isusa Christa. Sv. Ján Krstiteľ nasleduje po nej preto, lebo ním je ukončený Starý Zákon, bol predchodcom Christa a ukázal na Neho, ako na Mesiáša. Preto aj ikony týchto svätých sú v našich chrámoch umiestnené na popredných miestach. Neexistuje chrám, v ktorom

PRAVOSLÁVIE

Cirkev je život v spoločenstve so svätými, pretože smrťou (oddelením duše od tela) sa nekončí členstvo v Cirkvi. Aj zomrúli sú členmi mystického Christovho tela Cirkvi.

Preto v našich chrámoch vidíme ikony svätých, ktoré nám svedčia o tomto živom spoločenstve so svätými v Cirkvi. Ikony sú názorným svedectvom.

Naše spoločenstvo so svätými sa uskutočňuje prostredníctvom modlitby.

Modlitba je jediným komunikač-

ným prostriedkom človeka s Bohom, ale aj so svätými. Z tohto dôvodu sa vo svojich modlitbách neustále obraciame o pomoc na svätých. Spoliehame na ich zastupníctvo pred Bohom za nás všetkých. Naše boho-

by nebola umiestnená ikona Bohorodičky. Ako pravidlo je na ikonách zobrazovaná s mládencom Isusom, čím je jasne manifestované, že jej úcta je podmienená tým, že nám porodila Spasiteľa sveta, Ktorým je Christos.

Iba neznalý veci môže tvrdiť to, že Pravoslávna Cirkev neuctieva Devu Máriu. Práve v Pravoslávnej Cirkvi je miesto Devy Márie také, aké jej náleží. Nie je ani vyvyšovaná, a ani ponížovaná. Je - „čestnejšaja cheruvim, slavnijšaja bez

sraivenija serafim...“. Z týchto slov vidíme, na akej úrovni vzdáva úctu Márii naša Cirkev. Tento text vyvracia všetky tvrdenia o tom, že my, pravoslávni, neuctievame Devu Máriu.

CIRKEV - SPOLOČENSTVO SO SVATÝMI

služobné aj liturgické texty sú svedectvom toho, že život v Cirkvi je život so svätými. Aj keď sa pozrieme do cirkevného kalendára, zistíme, že každý deň je zasvätený nejakému svätému a jeden svätý nás odovzdáva druhému. Náš kalendár je uzavretý kruh, ktorý je prezentovaním nášho neustáleho života v Cirkvi so svätými. V kalendári nenájdeme dňa, kedy by Cirkev nevzývala o pomoc nejakého svätého.

Bohoslužobné a liturgické texty nás presvedčujú aj o tom, že usporiadanie svä-

Naopak, Mária je nám vzorom v láske a pokore k Bohu i k ľuďom. Vďaka silnej viere v Boha sa mohol cez ňu vteliť Spasiteľ Emmanuel - S nami Boh. Márii ďakujeme za to, že Boh je s nami a my môžeme byť s Ním. Preto ju Cirkev oslavuje ako novú Evu, ktorá napravila všetko to, čo pokazila prvá Eva v raji. V tom je jej nezastupiteľné miesto v dejinách ľudstva.

Prof. ThDr. Imrich Belejanič, PhD.

Vladyka Juraj v Chuste

Dňa 4. mája 2011 vladyka Juraj, arcibiskup michalovsko - košický, navštívil na pozvanie vladyku Marka, arcibiskupa chustského a vinogradovského, stáleho člena Posvätnéj Synody Ukrajinskej Pravoslávnej Cirkvi (Moskovský patriarchát), sesterskú Chustskú eparchiu na Podkarpatskej Rusi.

Počas svojho stretnutia sa vladykovia dohodli na spoločných bohoslužbách a rozvíjaní ďalšej spolupráce.

Vladyka Juraj navštívil mužský monastier sv. Nikolaja v Ize, ktorý je kolískou obrodného hnutia za návrat podkarpatských veriacich z neblahej únie do Iona Svätej Pravoslávnej Cirkvi.

V monastieri vladyka Juraj prebral dar arcibiskupa Marka našej michalovsko - košickej eparchie - sväté ostatky významného činiteľa bývalej mukačevsko - prešovskej eparchie a spoluobnoviteľa Pravoslávia na našom území, ctihodného Alexija Kabaljuka. Následne sa vladyka pomodlil pri kópii nankovskej (mariapovčskej alebo viendenskej) divotvornej ikony presvätej Bohorodičky v Nankove, rodnej dedine blaženej pamäti vladyku metropolitu Doroteja.

V popoludňajších hodinách vladyka Juraj doputoval do dediny Malá Uhoľka, kde pôsobil svätý starec Jov Uhoľský (+1985), ktorého život je späť aj s Michalovcami, kde pred svojim odchodom na Horu Athos slúžil v r. 1924 - 25 v Československej armáde; preto je v michalovsko - košickej eparchie nazývaný svätým Jovom Uhoľským a Michalovským.

V Malej Uhoľke vladyka Juraj obdržal s požehnaním vladyku Marka časť svätcových ostatkov, ktoré budú uložené v michalovskej katedrále, kde vladyka zamýšľa v blízkej dobe umiestniť pamätnú dosku, ktorá bude pripomínať pôsobenie svätého Jova v Michalovciach.

Svoju púť po chustskej eparchie vladyka Juraj zakončil v ženskom monastieri v Čumaleve, ktorý posvätil v predvojnových rokoch arcibiskup pražský a celého Československa, vladyka Sawatij (Vrabec).

ZÁZRAK V NAŠOM ŽIVOTE

Ruský archimandrita Dositej vydáva toto svedectvo: Bolo to ešte v r. 1911., v čase, keď som študoval v Petrohradskej duchovnej seminárii. Medzi spolužiakmi sme súťažili, kto bude lepšie kázať. Každý z nás kázal dobre, mnohým sa kázne páčili., ale skutočné viera v týchto kázňach chýbala, - vyznáva archim. Dositej. Boli síce prepracované, ale chladné, bez tej skutočnej, spaľujúcej a očisťujúcej viery. Dostali sme ponuku ísť na slávnosť odkrytia mošči sv. biskupa Joasafa, belgorodského. Ale nikomu z nás sa tam veľmi nechcelo. Všetci sme boli presvedčení, že je zbytočné ísť pozerat' na národ čakajúci iba na zázrak - na nejakú senzáciu. Nakoniec sme sa vybrali žrebom a vylosovaným som bol práve ja. Vôbec sa mi tam nechcelo.

Keď som tam prišiel, - pokračuje archimandrita, - vo svojom vnútri som cítil nepokoj. Pozeral som, čo sa dialo., zo všetkých strán Ruska prichádzali chorí, kaliky, toľko utrpenia, bolesti, že bolo až ťažko pozerat'. Ťažko si len predstaviť ten pohľad - tisíce a tisíce chorých, slepých, posadnutých. Ležali po obidvoch stranách cesty, kade mali nieš' ostatky svätého Joasafa. Stál som tam nepokojne, nič som neočakával od tejto chvíle. Zaujal ma však jeden postihnutý človek. Len pohľad na neho s človekom zachvel., úplne skaličený, pokrútený. „... Čo môže získať tento človek., môže mu niečo vôbec pomôcť?“ - lietali mi hlavou myšlienky.

Zrazu vyniesli sv. ostatky a vtedy som videl niečo, čo som nikdy nevidel a asi ani neuvidím. Skoro všetci chorí po celej dĺžke cesty sa uzdravovali - slepí videli, hluchí počuli, nemí začali rozprávať a kričať od radosti, kalikám sa vyrovnávali pokrútené končatiny. Od úžasu a údivu som sa triasol, keď som sledoval to, čo sa dialo naokolo. Nespúšťal som zrak z postihnutého človeka oproti mne. Keď sa truhla s ostatkami priblížila k nám, on rozťahol ruky, ozvalo sa strašné praškanie kostí a on sa s námahou postavil na nohy. Pribehol som k nemu a spolu sme plakali. Aj mňa sa dotkol zázrak - do Petrohradu som sa vrátil ako nový, veriaci človek.

Tento úžas, o ktorom hovoril archim. Dositej, úžas z pocitu blízkosti Boha, denne zažívali Christovi súčasníci, Jeho učeníci, apoštoli., to isté pocítili učeníci sv. Jána Krstiteľa, keď ich poslal s otázkou za Christom, aby sa Ho opýtali - „Či On je Ten, Ktorý má prísť? Či treba čakať iného?!“ A On im odpovedal: - „Choďte k Jánovi a povedzte mu, čo ste videli: slepí vidia, hluchí počujú, chromí chodia, malomocní sa očisťujú, mŕtvi vstávajú a všetkým sa zvestuje Evanjelium“ (Lk 7, 20 - 22).

Aj v tomto čase, v jednom z popaschálnych evanjelií nám Božie slovo hovorí o jednom z Christových zázrakov. Hospodin zdvíha z postele - z choroby človeka,

ktorý bol dlhé roky spútaný chorobou. Počujeme, ako Zmŕtvychvstalý Christos vstupuje do života človeka, aby ho uzdravil, aby ho vyliečil a oslobodil od všelijakých pút, ktoré ho trápia., **ABY UKÁZAL, ŽE ON JE HOSPODIN ŽIVOTA A SMRTI, ŽE ON JE HOSPODIN - PÁN KAŽDEJ SITUÁCIE, AJ TEJ, KTORÁ SA JAVÍ BEZNÁDEJNÁ.** Hospodin úplne mení život človeka, ktorý bol do toho času odkázaný len na milosť, či nemilosť iných - a zrazu je zdravý, samostatný, **A JE IBA NA ŇOM, AKO ODPOVIE NA TÚTO MILOST' BOŽIU. ČI BUDE ĎAKOVAŤ BOHU A BUDE ŽIŤ PODĽA BOŽEJ VÔLE, ABY TAK VYJADRIL BOHU SVOJU VĎAKU, ALEBO NA TO SKORO ZABUDNE** - ako to my ľudia často robíme a berieme to ako samozrejmosť, či „náhodu“.

V každom prípade vidíme, kedy Hospodin prichádza k človeku s milosťou zázraku., vidíme, že veľmi dôležitú úlohu

zohráva jedno slovo, slovo **VIERA** - „Tvoja viera ťa zachránila., ... len ver a budeš zachránený“. Isus Christos, Ten istý včera, dnes i zajtra! Tak ako v minulosti, tak aj teraz robí zázraky v našom živote, a aj dnes je nevyhnutné to isté slovo - **VIERA**. Aj dnes Hospodin robí zázraky (tak, ako vtedy), ale nie pre zázrak sám, pre senzáciu, **ALE PRE NAŠE DUCHOVNÉ ZBUDOVANIE**.

My častokrát máme nezdravý pohľad na zázrak, očakávame niečo veľké - chodenie po vode, možno lietanie vo vzduchu, niečo, čo vzbudzuje senzáciu. Lenže naša duchovnosť nemá spočívať na hľadaní zázrakov, hľadaní senzácie, ale na pravej, neochvejnej **VIERE V HOSPODINA ISUSA CHRISTA., NA TEJ VIERE, KTORÁ MÁ MOC UZDRAVIŤ, ZACHRÁNIŤ - A PRÁVE V TEJTO VIERE UVIDÍME, ŽE CELÝ NAŠ ŽIVOT, KAŽDÝ JEDEN DEŇ JE ZÁZRAKOM.**

pokračovanie na str. 7.

Antipascha v Košiciach

Už tradične sa pravoslávna mládež stretáva na Antipaschu v Košiciach. Tak to bolo aj v tomto roku. Išlo o 5. ročník, teda jubilejný, na čo sme sa veľmi tešili. Pri tejto príležitosti vладыka JURAJ, arcibiskup michalovsko - košický s duchovenstvom katedrály a hostia z Poľskej Pravoslávnej Cirkvi slúžili v sobotu ráno Liturgiu sv. apoštola a evanjelistu Marka.

V homílii sa vладыka venoval téme, ktorá rezonovala počas mládežníckeho stretnutia „Prečo som pravoslávny?“ V danom prípade vладыka vyzdvihol, že: „Nejde o verbálne deklarovanie viery, ale o prijatie Christovej cesty životom, ako svojho životného štýlu“.

Duchovné stretnutie pokračovalo besedou zúčastnených, ktorú viedol prezident Bratstva pravoslávnej mládeže z Slovensku spoločne s viceprezidentkou Bratstva, tá bola aj hlavnou organizátorkou tohto stretnutia.

Druhá časť duchovného stretnutia sa niesla vo voľnejšom programe v prírode.

Ďakujeme organizátorom, vedeniu Bratstva a všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom pričínili o zaujímavý priebeh stretnutia. Sláva Bohu za všetko! Christos voskrese!

dokončenie zo str. 6.

Skutočný Boží zázrak je ten, ktorý v nás buduje VIERU a vedie nás k POKÁNIU. Pravý zázrak nás vedie k ÚPLNEJ ZMENE A NÁPRAVE ŽIVOTA - TAK, ŽE NÁS MENÍ DO STARÉHO, HRIEŠNEHO, ČLOVEKA, NA ČLOVEKA NOVÉHO, BOŽIEHO. TOTO JE SKUTOČNÝ ZÁZRAK, PO KTOROM BY SME MALI TÚŽIŤ, O KTORÝ BY SME MALI PROSIŤ HOSPODA BOHA. A On nás vypočuje !!! Ved' na koľkých miestach počas Svojho pozemského života prišiel Hospodin k človeku, sklonil sa k nemu, vyvedol ho z choroby, diabolského spútania, keď ho človek s vierou prosil - „Hospodi, Synu Dávidov, zmiluj sa nado mnou“. A aj keby naša viera nebola až taká pevná, ale túžili by sme sa zmeniť, ani vtedy nás Hospodin neopustí. Musíme však o to prosiť, tak, ako otec v Evanjeliu, ktorý prišiel za Christom, aby zachránil jeho syna a Isus mu hovorí „VER!“ Tento utrápený otec, ktorý už pochodil po všetkých lekároch, šarlatánoch, ktorý už stratil vieru, že jeho syn vyzdravie, zrazu v Christovi vidí poslednú nádej a hovorí: „HOSPODI, POMOŽ MOJEJ NEVIERE!“ A vidíme, Hospodin uzdravuje chlapca, dáva mu nový život, a takisto aj jeho otcovi.

Nehľadajme znamenia, nehľadajme zázraky pre nich samé, lebo je to dokonca nebezpečné pre náš duchovný život, aby sme neprepadli do démonských lákadiel, ktoré sa snažia napodobňovať Boha a Jeho skutky, lenže sú len falošným pozlátkom. Ale túžme po pravom Božom zázraku, ktorý vedie k ZMENE ŽIVOTA - ZMENE ŽIVOTA CEZ POKÁNIE, KTORÉ NÁS VEDIE K HOSPODU BOHU.

NAJVÄČŠÍ ZÁZRAK, KTORÝ VSŤÚPIĽ DO ŽIVOTA ČLOVEČENSTVA

- BOLA A JE PASCHA CHRISTOVA !!! Pascha, ktorej už význam slova znamená PRECHOD - prechod starozákonného Izraela z otroctva do slobody Zasnúbenej zeme., ale aj náš prechod - prechod každého jedného z nás, ktorí uveríme Bohu a prijmemo Jeho pozvanie stať sa Božími deťmi a dedičmi Božieho kráľovstva. Náš prechod z otroctva hriechu k slobode v Bohu, náš prechod spod vlády smrti do radosti Christovho zmŕtvychvstania.

Druhým najväčším zázrakom je OB-RÁTENIE HRIEŠNIKA. Ako hovorí Hospodin - „vtedy sa anjeli v nebi radujú“, ... lebo vtedy mäkne najtvrdšia skala - ľudské srdce a z otroka pekla sa stáva Božie dieťa a dedič Nebeského kráľovstva.

Z mnohých životných príbehov by sme mohli svedčiť o tom, že Hospodin Boh neopúšťa človeka, ale mu stále prichádza s pomocou, neraz aj s milosťou veľkého zázraku, keď vidí, že je to potrebné k našej spásy - uzdravenie, zvláštna pomoc a ochrana Božia v nebezpečenstve, či len tiché nenápadne Božie blahoslovenie, ktoré nás sprevádza v našom živote.

Keď sme vo svojom živote pocítili tú veľkú milosť, že Boh k nám prišiel s uzdravením nášho tela, či duše - ďakujeme Mu z celého srdca.

Ale, aj keby sme vo svojom živote mali niešť nejaký kríž - za ten ešte viac ďakujeme Hospodu Bohu, lebo kríž je kľúčom, ktorý otvára Nebeskú bránu.

A nakoniec všetci spolu, starí i mladí, chorí aj zdraví, všetci, ktorí sme začuli Boží hlas a vybrali sme sa na cestu s Ním, prosme milostivého Hospodina o milosť toho najväčšieho zázraku - slzy pokánia a túžbu byť na veky s Hospodom Bohom v Nebeskom Kráľovstve.

jerej Dušan N. Tomko

Paschálna Radosť

Pani Arsenjevna rozpráva o svojom zážitku z doby, keď sa ocitla vo väzení tajnej polície v Moskve.

Raz večer mi šepkala moja spoluväzenkyňa v cele: „Viete, čo je zajtra? Zajtra je Veľká Noc“.

„Už Veľká noc?“ - povzdychla som si. „Veľká noc prináša radosť celému ľudstvu. Iba my sme z tejto radosti vylúčené“. Beznádejne som sa prechádzala po cele. Skľučujúce ticho zrazu prerušil hlasný výkrik: „Christos voskrese!“

„Kto sa opovážil zvolať veľkonočný pozdrav?“ - kričali dozorcovia.

Pozrela som sa na svoju družku. Jej oči žiarili na bledej tvári. Z každej cely sa začala ozývať odpoveď: „Voistinu voskrese!“ Strážcovia boli bezradní. Vrhli sa na mladé dievča a odviekli ju so sebou. Po štyroch dňoch sa vrátila do cely. Tvár mala zúboženú a vychudnutú. Veľkú noc musela stráviť v zime a o hlade.

„Predsa sa mi podarilo oznámiť veľkonočné posolstvo. Všetko ostatné nie je dôležité,“ - povedala s lesknúcimi očami.

(z knihy L. STANČEKA, Slovo kvasom)

Zázračné pôsobenie znaku kríža

Vedci experimentálne dokázali zázračné pôsobenie znaku kríža a modlitby.

„Zistili sme, že starý zvyk robiť znak kríža nad jedlom a pitím má hlboký

mystický význam. Prakticky vzaté: jedlo je v okamihu doslova očistené. Je to veľký zázrak, ktorý sa deje dennodenne“, - hovorí fyzička Angelina Malachovskaja pre denník Žizň.

Malachovskaja robila štúdiu sily krí-

ža s požehnaním Ruskej Pravoslávnej Cirkvi. Uskutočnila veľké množstvo experimentov, ktoré boli opakovane overené pred tým, ako boli publikované.

„Objavila tiež unikátne bakteriálne vlastnosti vody po tom, ako nad ňou bola vyrieknutá modlitba a urobený znak kríža. Štúdia tiež objavila nové, doteraz nepoznané, vlastnosti pôsobenia Božieho slova pri transformácii štruktúry vody, pričom značne vzrastá optická hustota v ultrafialovom spektrálnom pásme.“, - uvádza denník.

Vedci overili dopad modlitby k Bohu a znaku kríža na patogénnej baktérii. Zoberali vodné vzorky z rôznych rezervárov - studní, riek a jazier. Všetky vzorky obsahovali zlatého stafylokoka v kolónach. Ich počet však klesol sedem až tisícnásobne po vyrieknutí modlitby a urobení

znaku kríža nad skúmanými vzorkami.

Experiment bol nastavený tak, aby sa vopred vylúčil vplyv akejkoľvek mentálnej sugescie. Modlitbu vyriekli dvaja veriaci a dvaja neveriaci. Počet baktérií v rôznych prostrediach klesal v oboch prípadoch porovnateľne.

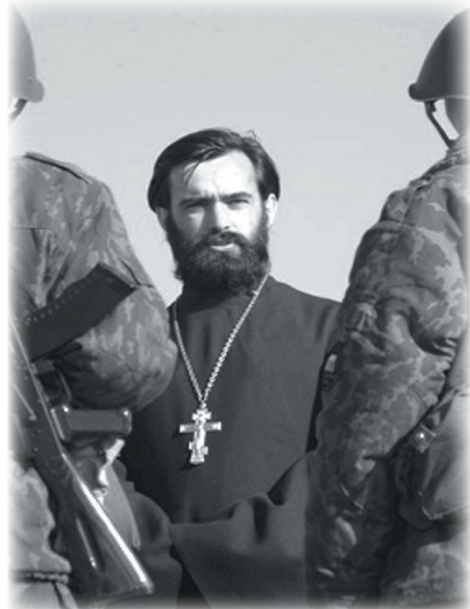
Vedci dokázali užitočný vplyv modlitby a znaku kríža aj na ľudí. Všetci účastníci testu mali stabilizovaný a zlepšený krvný tlak - ľudom s nízkym tlakom stúpola a opačne.

Bolo tiež spozorované, že ak bol znak kríža urobený nepatričným spôsobom - náhle, drsne a pod., alebo urobený mimo obvyklého miesta, ktorým je stred čela, jeho pozitívne účinky boli oveľa slabšie, v niektorých prípadoch absentovali úplne.

Zdroj: agentúra Interfax

DUCHOVNÁ SLUŽBA V OZBROJENÝCH SILÁCH SR

Práca profesionálneho vojaka pozostáva predovšetkým z výcviku. Nie je hanbou pracovať zodpovedne, hanbiť sa musí ten, kto márne svoj život v lenivosti. Je na osoh celej spoločnosti, ale aj jednotlivca, žiť sa plodmi vlastnej práce. Človek bez vôľových a duchov-

ných vlastností hovorí veľa zbytočného, ale len ten, kto tieto vlastnosti rozvíja a poctivo pracuje, nemá čas zaoberať sa, alebo myslieť na niečo zlé, pretože je sústredený na svoju prácu. Práve za to si taký človek zaslúži pochvalu.

Zodpovedná práca príslušníkov v Ozbrojených silách slúži k príprave na obranu našej vlasti. To, že svoju prácu Ozbrojené sily SR vykonávajú zodpovedne i na veľmi vysokej úrovni, dokazujú aj prieskumy verejnej mienky. Ozbrojené sily Slovenskej republiky patria medzi naj dôveryhodnejšie zložky nášho štátu.

Keďže zo zákona je daná cirkvám možnosť pôsobiť v Ozbrojených silách, chcel by som obrátiť pozornosť všetkých na túto spoluprácu.

Väčšina príslušníkov Ozbrojených síl pochádza z kresťanských rodín, rôzneho náboženského vierovyznania, preto je povinnosťou cirkvi aj naďalej viesť ich v kresťanskej viere k Bohu a tak im napomáhať pri ich zodpovednej práci.

Kresťanstvo je systémom Bohom zjavených právd o pôvode človeka a celého stvorenia, a hlavne náuka o nadprirodzenom rozmere ľudskej bytosti, ku ktorému

je človek povolaný darom Božej milosti. To zveril Boží Syn Isus Christos osobitnému hierarchickému spoločenstvu Svojej Cirkvi, ktorej prisľúbil Svoju prítomnosť a trvanie až do konca sveta. Svoju vieru v Boha musíme posilňovať modlitbou.

Hlavným poslaním kresťanstva je privádzať človeka k Bohu, oboznámiť ho s nadprirodzeným svetom milosti a viesť ho na ceste spásy. Preto Cirkev vidí aj vojakovi predovšetkým človeka, ktorý ma vrodennú túžbu po vyšších hodnotách života, tak v oblasti poznania, ako aj v oblasti osobného konania.

Iba ten, kto vie, aký je pôvod a zmysel existencie človeka, aký je jeho definitívny cieľ života a akými prostriedkami ho môže dosiahnuť, ten nadobúda skutočnú slobodu vo svojom konaní, dokáže čerpať sily na prekonanie ťažkostí všedných dní a správne riešiť aj extrémne existenčné situácie, v ktorých mnohí zlyhávajú.

Tak aj vojakovi kresťanstvo sprostredkuje predovšetkým jasný a ucelený svetonáhľad, systém rozumového poznania, podporený a doplnený pravdami Božieho zákona. Ak si vojak včas nenadobudne takýto ucelený systém poznania hlavných otázok o pôvode a zmysle života, bude tápať v neistote a ťažko sa dopracuje k takým kvalitám, aké charakterizujú opravdivú osobnosť.

Jej hlavnými znakmi sú totiž sebavedomie, vyplývajúce z jasného poznania hodnoty ľudskej osobnosti, z neho prameniaca sloboda konania a pocit zodpovednosti za vykonané skutky. Zodpovednosť nielen pred zákonmi spoločnosti, ale hlavne pred vlastným svedomím a pred samotným Bohom, Ktorý ho stvoril a pri konečnom vyúčtovaní bude merať splnenie Svojho najvyššieho zákona lásky práve tým, či človek v živote konal podľa Jeho prikázania.

Prekonávanie ťažkostí problémov, ktoré sa niekedy zdajú byť neriešiteľné, máme predkladať v modlitbe k Bohu, práve tu, v rozhovore cez modlitbu s Bohom môžeme dosiahnuť pokoj na duši a riešenie našich ťažkostí a problémov.

Prioritou duchovnej služby v Ozbrojených silách SR je zabezpečiť duchovnú starostlivosť pre všetkých príslušníkov a členov ich rodín. Duchovná starostlivosť zabezpečuje slávenie cirkevných sviatkov, vysluhovanie sviatostí, ako je svätá spoveď, eucharistia atď., ale aj pravidelné duchovné stretnutia, katechizácia dospelých, odborná príprava a rôzne zhromaždenia, detské letné tábory, vojenské púte a posvätenia miestností, kancelárií, ako aj samotnej bojovej techniky.

por. Mgr. Simon Czap